

Pro Luomu: Luomun tarina Kaikkien luomutoimijoiden käyttöön

Viestinnän ja markkinoinnin työkalu
Käytännön sovelluksia
Kehityskohteita

Luomufoorumi 2017

Luomun tarina

Luomussa on kaikki ja ei mitään

Luomuruoka on sekä tavallisinta että arvokkainta ruokaa.
Hinnasta riippumatta.

Tavallisinta luomusta tekee se, että se on aidointa ruokaa. Luomuruoka on puhdasta, turvallista, ravinteikasta ja valvottua. Se on eettistä ja ekologista: luomutuotanto takaa ympäristöystävällisen tuotantotavan ja tuotantoeläimille mahdollisuuden lajityypilliseen käyttäytymiseen.

Arvokkainta luomusta tekee se, mitä siinä ei ole. Luomuruoka tuotetaan ilman keinotekoisia torjunta-aineita, turhia lisä- ja säilöntäaineita, geenimuuntelua, turhaa lääkintää, natriumglutamaattia, synteettisiä osia, fosfaatteja ja häkkeitä.

Luomun tarina

Kun haluat muistaa, mitä söit.

Ravitseva, turvallinen ja maukas ruoka on jokapäiväinen elinehto ja nautinto samassa paketissa. Kun olet syönyt luomua, haluat muistaa, mitä söit. Luomutuotteet ovat helppo tunnistaa. Luomumerkin nähdessään voi luottaa siihen, että valinta on itsen ja ympäristön kannalta hyvä.

Monta hyvää asiaa yhdellä valinnalla.

Samalla kun edistät luonnon ja läheistesi hyvinvointia, koet itse luomuruoan tuoman hyvän olon. Ympäristörasitusta keventäessäsi kevennät myös omaa lisäainekuormaasi.

Luomun tarina

Siitä tulee niinku mielenrauhaa.

Suomalainen ruoka on puhdasta, ja luomu on vielä puhtaampaa. Suomalaisessa ruoassa on poweria, ja luomussa on vielä enemmän. Arki ja aikataulut vapautuvat, kun valinnanvaikeus väistyy ja ruokahärdelli selkiytyy. Luomuhedelmiä ei tarvitse kuoria, ja luomu on luvallista syötävää. **Yksikin luomu on hyvä askel.** Se vie eteenpäin tiellä kohti mielenrauhaa.

Luomutuottaja on nykyajan rockettähti.

Luomutuottaja on kuin huippukokki, huippu-urheilija, superkoodari tai startup-yrittäjä. Luomussa yhdistyvät uusin osaaminen ja fiksuin tuottaminen.

Monen luomuviljelijän, rokkistaran ja huippu-urheilijan henkilöbrändi sopii luomun keulakuvalle. **Luomuihmiset ovat kiinnostavia.**

Luomun tarina

Iloinen, aina isompi joukko.

Robin Hoodin iloisen joukon lailla me luomumyönteiset valtaamme lisää tilaa. Maatila maatilalta, hylly hyllyltä, ostokassi ostoskassilta, annos annokselta. Vuonna 2016 luomun myynti kasvoi 14 prosenttia muutoin vaatimattomasti kasvavalla markkinalla.

Etsimme ja löydämme liittolaisia kaupan, teollisuuden ja etenkin kansalaisten riveistä. Suomalaiset suurtalouskeittiöt eli päiväkodit, koulut, sairaalat, vankilat ja vanhainkodit rakentavat ruokalistansa luomun varaan. Luomun suosiminen siirtyy pian muiden viisauksien lailla äideiltä tyttärille, isiltä pojille – tai päinvastoin. **Iloinen, aina isompi joukkomme vahvistuu koko ajan.**

Luomun tarina

Tavoitteemme on, että ennen pitkää luomuruoan ostaminen on yhtä tavanomaista kuin luomuttoman ruoan ostaminen. Luomu on sitä tavanomaista ruokaa.

Iloisen joukon valinta. Luomua. Ilman muuta.

#luomu

#kaikkijaeimitään

Miksi tarinallistaminen on tärkeää?

Inhimillisessä toiminnassa kaikkea johdetaan ja ohjataan tarinalla.

Yli 150 henkilön joukkoa on mahdotonta ohjata ilman tarinaa.

Tarina antaa kehyksen ja tarkoituksen ja pitää suunnan yhteisenä.

Tarina nivoo punaisella langalla yhteen sen, mitä tapahtuu tutkimuksessa, kentällä, perinteisessä mediassa ja somessa.

Parhaat edistysaskeleet jäävät harvojen iloksi, jos niitä ei viestitä.

Tähän asti tapahtunutta: Toteutuksia ja esimerkkejä

Toteutuksia

1. Luomussa on kaikki ja ei mitään.

Avataan kaikki ja ei mitään -ajattelu.

Gastro-messujen tiedote 16.3.2016:

Luomu on tavallista ruokaa yhä useammassa ammattikeittiössä

Luomu on tavallista ruokaa suomalaisissa ammattikeittiöissä, sillä ne lähes kaikki käyttävät joskus luomua. Enemmänkin käytettäisiin, jos luomutuotteita olisi paremmin saatavilla. **Luomu ei tule tavanomaista kalliimmaksi,** jos ruokalista tuunataan nykyistä kestävämpään suuntaan.

Food Service Feedback 2015 -tutkimuksen mukaan ammattikeittiöt arvostavat luomuraaka-aineiden korkeaa laatua ja hyvää makua. Myös turvallisuus, eettisyys ja ympäristöasioiden huomioiminen ovat tärkeitä perusteita luomutuotteiden käytölle.

Arolaakso toteaa, että ammattikeittiön näkökulmasta luomussa yhdistyy monta arvostettua asiaa: **luomu on puhdasta, turvallista, ravinteikasta, maukasta ja valvottua.**

– **Luomussa on kaikki mitä pitää, eikä mitään ei-toivottua.** Valitsemalla luomun saa monta hyvää asiaa samaan hintaan, hän kiteyttää.

Toteutuksia

Luomuton-käsite

Koekäytössä

Tiedote 14.3.2016:

”Luomuliassa ja -maidossa enemmän terveellisiä rasvahappoja kuin luomuttomassa.”

Toteutuksia

Iloinen, aina isompi joukko.

Robin Hoodin iloisen joukon lailla me luomumyönteiset valtaamme lisää tilaa.

Etsimme ja löydämme liittolaisia kaupan, teollisuuden ja etenkin kansalaisten riveistä.

Luomun suosiminen siirtyy pian muiden viisauksien lailla äideiltä tyttärille, isiltä pojille – tai päinvastoin. Iloinen, aina isompi joukkomme vahvistuu koko ajan.

Tavoitteemme on, että ennen pitkää luomuruoan ostaminen on yhtä tavanomaista kuin luomuttoman ruoan ostaminen. Luomu on sitä tavanomaista ruokaa.

Suomen suosituin perhebloggari Huono Äiti oli syys-lokakuussa luomuäiti.

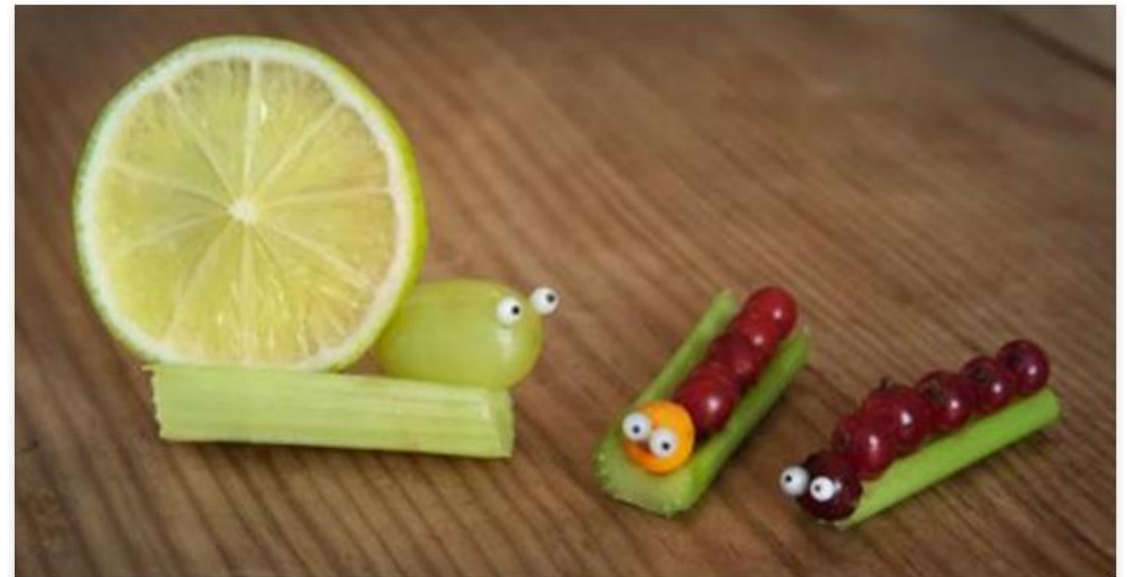
Huono Äiti

8. lokakuuta · 🌐

Kysyin kaverilta, miksi hänen mukelonsa ovat harvoin kipeinä. Hän siihen, että johtuisko oman pihan luomukasviksista ja loput geeneistä?

Jos oman maan luomuviljely jäi väliin tällä(kin) sesongilla, käsi ylös ja olet mukana jonkun muun kasvattamien luomukasvisten arvonnassa 🙌.

Luomukaupallinen yhteistyö #proluomu #satotukku #huonoäiti. Facebook ei vastaa arvonnasta mitenkään.

Luomu on huoleton valinta arkeen

Toteutuksia

Monta hyvää asiaa yhdellä valinnalla.

Siitä tulee niinku mielenrauhaa.

Suomalainen ruoka on puhdasta, ja luomu on vielä puhtaampaa. Suomalaisessa ruoassa on poweria, ja luomussa on vielä enemmän.

Nettimeemien kaksi ensimmäistä tuotantokautta ovat levityksessä ja ladattavana Pro Luomun sivuilta.

Kasvaa ilman dopingia.

LUOMUA. ILMAN MUUTA.

Iloinen joukko kasvaa.
Jo yli 4 400 luomutilaa!

Yksikin luomu on hyvä askel.

LUOMUA. ILMAN MUUTA.

 Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

 Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

 Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Toteutuksia

Iloinen, aina isompi joukko.

Robin Hoodin iloisen joukon lailla me luomumyönteiset valtaamme lisää tilaa.

Luomuihmiset ovat kiinnostavia.

Luomuelintarvikepäivän paneeli 6.10.2016:

viljelijä ja tutkija Tuomas Mattila, Huono Äiti -bloggeri Sari Helin, Duudsoneiden HP Parviainen, K-kauppias Ilari Mattila ja moderaattori Marko Kulmala.

Miten tarinaa kerrotaan?

Joka päivä, jokaisessa kohtaamisessa. Sitkeästi ja jatkuvasti.

Omalla äänellä, omilla sanoilla, omassa kontaktipinnassa.

Tarinan on oltava tosi. On uskottava, että siitä tulee tosi.

Positiivinen ja iloinen asenne, ei tiukkaa ja syyttelevää linjaa tai pakottamista. Ei KOSKAAN muiden toimijoiden, muiden tuotteiden tai kuluttajien mollaamista.

Ydinajatus: kaikilla valinnoilla on syynsä ja oikeutuksensa. Luomu on parempi valinta.

#luomu

#kaikkijaeimitään

Miten voin omassa toiminnassani viestiä

Luomun tarinaa:

- sosiaalinen media: rohkeasti ja ihmismäisesti mukaan keskusteluun kansan kielellä, vaikka muiden luomuihmisten juttuja jakaen
- omat tai emo-organisaation tilit: aihepiirin ylläpitäminen ja rikastaminen, jakaminen
- keskustelut: jokainen kassajono on mahdollisuus!
- paikallismedia: molemminpuolista hyötyä löytyy kyllä
- valtakunnallinen media: omat avaukset, Pro Luomu voi auttaa

Miten voin konkreettisesti omassa toiminnassani viedä Luomun tarinaa eteenpäin?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2015-2017 -> Luomun tarina

- Luomun tarinaa kannattaa tuoda mukaan uutiskirjeisiin ja tiedotteisiin.
- Positiivisella asenteella aina kohdatessa, kenen kanssa tahansa.
- Medialle ja yhteistyötahoille suunnattuja tiedotteita kannattaa tehdä enemmän ja matalammalla kynnyksellä kuin ennen. Toimitukset kaipaavat jutunjuurta.
- Somessa kannattaa aktivoitua itse ja jakaa Pro Luomun twiittejä, postauksia ja linkkejä. Kaikki uusi ja positiivinen on hyvä viedä someen heti tuoreeltaan!
- Luomun tarinaa kannattaa lukea sillä silmällä, että mitä kohderyhmiä millekin tulokulmalle voisi löytää.
- Omia Facebook-ryhmiä esim. alueen luomuviljelijöille ja luomusta kiinnostuneille. Sisältönä esimerkiksi nostoja kiinnostavilta nettisivuilta ja (some)keskusteluista.
- Tiedotteita ja esim. REKO-ilmoituksia voi maustaa meemeillä.
- Luomu Rokkaa -materiaali on hyvä pitää mielessä ja mukana ja etsiä sille aktiivisesti uusia vastaanottajia.
- Kun oma viestintä toimii, sitä voi aina monipuolistaa.

Miten voin konkreettisesti omassa toiminnassani viedä Luomun tarinaa eteenpäin?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2015-2017 -> Luomun tarina

- Kaikki viestintä tukee tarinaa, mutta kannattaa analysoida, miten oman viestintä parhaiten vie tarinaa eteenpäin.
- Luomun tarinan käyttö kannattaa käydä läpi organisaation viestintäosaston kanssa.
- Kaikki aktiivisesti ja omatoimisesti mukaan viestinnän suunnitteluun Pro Luomun kanssa.
- Luomun tarina ei ole vielä/koskaan valmis: Luomu on kannanotto kestävään ruoantuotantoon – ja tämä tarina senkuin jatkuu.
- Luomu voi haastaa myös tavanomaista tuotantoa luomun suuntaan.
- Faktoja esiin: tutkitaan luomua tarinan ohella tiedon kautta.
- Lupaam lisätä somen käyttöä Luomun tarinan kertomiseksi.
- Kerron Luomun tarinaa omassa työssäni eli viljelijöiden kanssa toimiessani.
- Luomusta kannattaa keskustella myös sukulaisten ja ystävien kanssa.

Miten voin konkreettisesti omassa toiminnassani viedä Luomun tarinaa eteenpäin?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2015-2017 -> Luomun tarina

- Nostan luomua esiin nuoria opettaessani.
- Luomun voi aina ottaa puheeksi asiakastyössä (esim. ”Tässä on meidän luomutarjontaa.”)
- Hankkeisiin voi suunnitella luomuosion tai tuoda luomun mukaan keskusteluun aina sopivissa käännteissä.
- Let’s make luomu great again!
- Luomusta voi puhua yllättävästi ja hauskasti: ”Palataanpa vanhanajan kunnon ruokaan ja kokeillaan luomua.”
- Omat verkostot ja sidosryhmät tehokäyttöön eli esim. suurkeittiöt ja ravintola-alan ammattilaiset mukaan viestinviejiksi.

Hankalalta näyttävä keskustelunavaus on mahdollisuus tuoda omaa tarinaa esiin.

Pääkirjoitus | Kolumni

Maailmalla ei ole varaa kasvattaa luomuruokaa

Nälkäisten suiden ruokkimiseksi pitäisi raivata lisää peltoa.

Jukka Ruukki

Julkaistu: 26.1. 2:00 , Päivitetty: 26.1. 7:53

KUMMAN valitsisit: lisää luomuruokaa kouluihin vai tuhansia uusia opettajan virkoja?

Poliitikot toimivat edesvastuuttomasti tukiessaan miljoonilla kruunuilla luomutuotteiden käyttöä joukkoruokailussa, täräytti Ruotsin maatalousyliopiston professori

Tilaa pääkirjoitukset sähköpostiisi

Helsingin Sanomien pääkirjoitukset ja lehden pääkirjoitussivulla julkaistavat kolumnit joka aamu tuoreena sähköpostiisi ilmaiseksi.

Tilaa

Luetuimmat

JUURI NYT

PÄIVÄ ›

VIIKKO ›

- Kolumni:** Venäjällä hämmästellään yhä suomalaisten naisihanteita – Suomen maineen myrkytys kuitenkin tyrehtyi
- Nyt.fi:** Nyt puhuu Selänne-imitaattori, jonka videosta lätkätähden lakimies vastii

Ota kantaa tai jaa muiden kannanottoja, osallistu keskusteluun!

Mielipide | Mielipide

Luomutuotanto pitää yllä maatalousmaan kasvukuntoa

Käyttämällä kestäviä keinoja ruoan määrä voitaisiin kaksinkertaistaa ilman peltopinta-alan tai veden käytön lisäämistä, saati luomuviljelyn hylkäämistä.

Julkaistu: 27.1. 2:00

JUKKA RUUKKI otti ([HS Merkintöjä 26.1.](#)) vahvan kielteisen kannan luomuruoan mahdollisuuksiin planeetan kestävyyskannalta. Hän kirjoitti, että ”ekopelto puskee satoa keskimäärin puolet tavanomaisesta”.

Arvostetussa tiedelehti Naturessa julkaistun globaalin metatutkimuksen mukaan luomusadot olivat kuitenkin vain 25 prosenttia pienemmät kuin tavanomaisen tuotannon, vaihdellen 5-34 prosentin välillä lajikkeesta ja viljelykäytännöistä riippuen.

Luetuimmat mielipidekirjoitukset

MIELIPIDE

Mielipide: Tabletit ja älypuhelimet vaarantavat lasten luovuuden – Onneksi minun lapsuudessani ei ollut vaihtoehtoja

MIELIPIDE

Mielipide: Runot tuskin häviävät, vaikka niiden jakelutapa muuttuu

MIELIPIDE

Mielipide: Ruoan tehotuotanto ei palvele nälkää näkeviä

Fiksusti eri mieltä oleminen on ihan normaalia aikuisten keskustelua. Malti on valttia.

Mielipide | Mielipide

Ruoan tehotuotanto ei palvele nälkää näkeviä

Maapallo tuottaa jo nykyisellään riittävästi ruokaa jokaisen ihmisen tarpeisiin. Ongelma on ruoan epätasainen jakautuminen.

Julkaistu: 27.1. 2:00

JUKKA RUUKKI kirjoitti ([HS Merkintöjä 26.1.](#)) varsin yksipuolisesti ”impivaaralaisesta näkökulmasta” luomutuotannon mahdollisuuksista ratkaista ruoan riittävyteen liittyvät ongelmat maailmanlaajuisesti. Väitän, ettei ongelma ratkea myöskään yksistään tehotuotantoa suosimalla.

Ruoan riittävyys jokaiselle maapallon ihmiselle on ennen kaikkea taloudellinen ja yhteiskunnallinen ongelma. Maapallo tuottaa jo nyt riittävästi ruokaa jokaisen ihmisen tarpeisiin. Ongelma on ruoan epätasainen jakautuminen. Luomutuotantoa ei pidä edistää, sillä se ei ratkaise ongelmaa.

Luetuimmat mielipidekirjoitukset

MIELIPIIDE

Mielipide: Tabletit ja älypuhelimet vaarantavat lasten luovuuden – Onneksi minun lapsuudessani ei ollut vaihtoehtoja

MIELIPIIDE

Mielipide: Yksinyrittäjän on liian vaikea palkata työntekijöitä

MIELIPIIDE

Mielipide: Luomutuotanto pitää yllä maatalousmaan kasvukuntoa

MIELIPIIDE

Miten luomusta puhutaan maalla ja kaupungeissa, mediassa ja somessa?

Maalla

- Luomu on suomalaisinta ruokaa, vailla ulkomaisia tuotantopanoksia.
- Luomutuotanto on kannattavampaa eli tuottaa paremman taloudellisen tuloksen. Luomulla on hyvä taloudellinen vaikutus.
- Faktat edellä.
- Luomusta kiinnostuneille ja sitä vastustaville viljelijöille omat keskusteluryhmät.
- Maalla luomu koetaan joskus uhaksi; tätä luuloa pitää purkaa.
- Maalla luomu on tuotantotapa viljelijöille ja lähiruokaa seudun asukkaille.

Miten luomusta puhutaan maalla ja kaupungeissa, mediassa ja somessa?

Kaupungeissa

- Kannattaa nostaa esiin trendit, terveys, yksilöllisyys, ympäristönäkökulma ja eläinten hyvinvointi.
- Tuotepuhetta luomun kuluttajille.
- Kaupungeissa luomuväki on keskimäärin nuorempaa, ja etenkin opiskelijat ovat valveutuneita. Kannattaa huomioida, että käyttäjäkunta myös elää koko ajan ja kaipaa uusia avauksia.
- Toimistotyötä tekevien tuntuma maahan ja ruokaan on erilainen kuin maalla asuvien: kaikkia pitää lähestyä heidän omista lähtökohdistaan.

Somessa

- Somessa toimivat hyvällä tavalla provosoivat ja lyhyet viestit. Räväkkyys ei sulje pois hyvää makua – ja päinvastoin.

Luomumeemit: kevät 2016

Hyvin voidaan!
Luomusta tulee niinku mielenrauhaa.

 LUOMUA. ILMAN MUUTA. Euroopan maaseudun kehittämissä ja maaseuturakenteen Eurooppa-innovaatio- ja maaseutueliön

Luomu. Iloisen joukon valinta.

 LUOMUA. ILMAN MUUTA. Euroopan maaseudun kehittämissä ja maaseuturakenteen Eurooppa-innovaatio- ja maaseutueliön

Luomussa yhdistyvät vahva osaaminen ja fiksu tuottaminen.

 LUOMUA. ILMAN MUUTA. Euroopan maaseudun kehittämissä ja maaseuturakenteen Eurooppa-innovaatio- ja maaseutueliön

Luomun suosiminen siirtyy muiden viisauksien tavoin äideiltä tyttärille – tai päinvastoin.

 LUOMUA. ILMAN MUUTA. Euroopan maaseudun kehittämissä ja maaseuturakenteen Eurooppa-innovaatio- ja maaseutueliön

Aidoin makunautinto.

 LUOMUA. ILMAN MUUTA. Euroopan maaseudun kehittämissä ja maaseuturakenteen Eurooppa-innovaatio- ja maaseutueliön

Ulkoilevan joukon valinta.

 LUOMUA. ILMAN MUUTA. Euroopan maaseudun kehittämissä ja maaseuturakenteen Eurooppa-innovaatio- ja maaseutueliön

Luomumeemit: kevät 2016

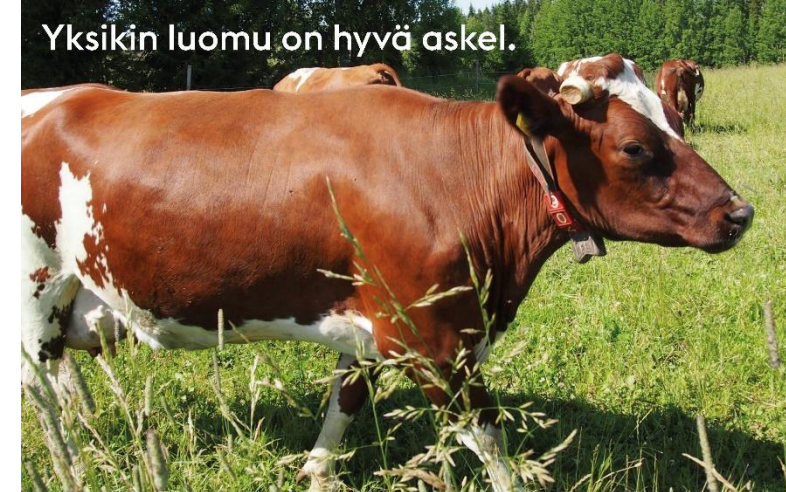
Luomuruoka on tavallisinta ja arvokkainta ruokaa.

 LUOMUA. ILMAN MUUTA. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

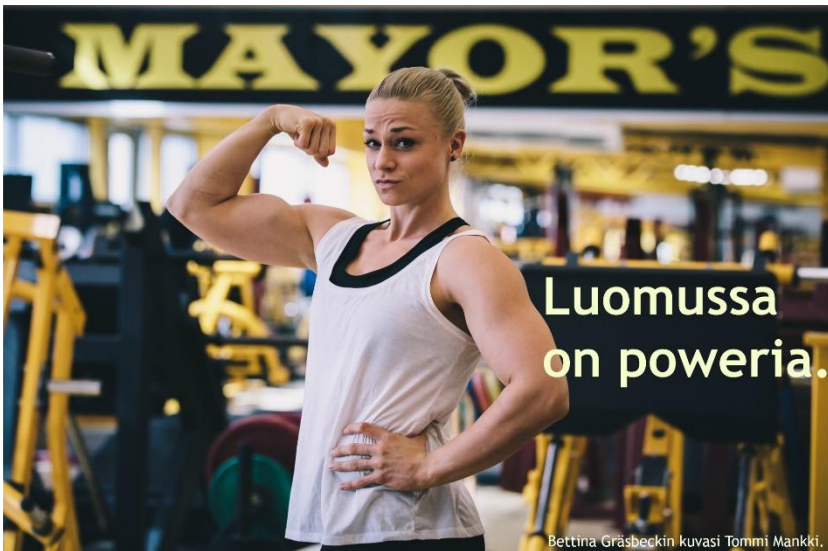
Luomu. Kun haluat muistaa, mitä söit.

 LUOMUA. ILMAN MUUTA. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Yksikin luomu on hyvä askel.

 LUOMUA. ILMAN MUUTA. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Luomussa on poweria.

Bettina Gräsbeckin kuvasi Tommi Mankki.

 LUOMUA. ILMAN MUUTA. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Luomumeemit: syksy 2016

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Meemien seuraava tuotantokausi: Millaisia aiheita? Millaisia sisältöjä?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2105-2017 -> Luomun tarina -
meemit

- ”Villi ja vapaa.”
- ”Luomua, perkele.” Raavaiden miesten machomeininkiä luomuun rempseästi Pohjanmaan tyyliin. ”Tosimpiesten hommaa!”
- Valmiita luomutuotteita kuviin korostamaan luomun käytön helppoutta.
- ”Eurolla enemmän” ja ”Ei määrä vaan sisältö” eli luomun hyviä puolia.
- ”Ei valittamista vaan välittämistä” eli reipas luomuasenne.
- Maaperä mukaan aihevalikoimaan.
- Viljelijät mukaan kuviin ja kommentit heiltä. Esim: ”Päivystävä kylähullu ja ylpeä siitä.”
- ”Luomu kuuluu meille kaikille” ja kuvissa kokkeja ja kuluttajia.
- ”Metsä luomuna, ilman muuta.”
- Luomusta voi tulla tärkeä vientituote: tämä tulokulma mukaan meemeihin.

Meemien seuraava tuotantokausi: Millaisia aiheita? Millaisia sisältöjä?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2105-2017 -> Luomun tarina - meemit

- Kaurapuromeemi!
- Meemien mukaan pieniä tiedonjyviä: ”Onko 10 senttiä luomupurolautasellisesta liikaa?”
- Käsittelyyn antibioottiresistenssin esiintyminen, Suomi vs. Eurooppa. Ja mahdollisesti kasvinsuojeluaineiden käyttö.
- Luomun ja luomuttoman vastakkainasettelua ei saa lisätä, ilon kautta.
- ”Lierot kiittävät luomua” ja kuva mehevästä madosta.
- Maut mukaan meemeihin: keittiöt ja kuluttajat ostavat maun perusteella.
- ”Pöhinää pönttöön” eli kannattavuusnäkökulman kautta viljelijöille suunnattuja meemejä.

Meemien seuraava tuotantokausi: Millaisia aiheita? Millaisia sisältöjä?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2105-2017 -> Luomun tarina -
meemit

- ”Vain kovat viljelijät taitavat luomun.” Ja luomuihmiset ovat muutoinkin kiinnostavaa porukkaa!
- ”Kovat kaverit ja gimmat ovat tosi luomuja.”
- Robin mukaan luomuimagon luontiin.
- ”Luomumiehet tekee meidän äitien lapsia.”

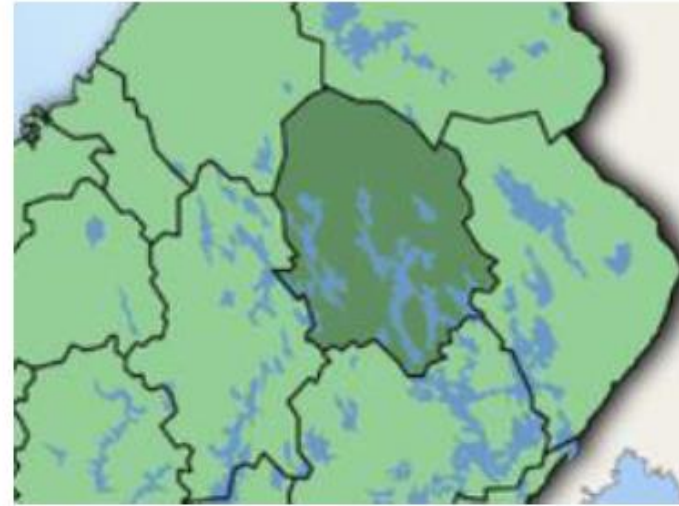
Mitä Pro Luomu voisi tehdä paremmin tarinan edistämiseksi?

- Viestintä ei ole yksin Pro Luomusta kiinni, vaan meistä kaikista! Muistetaan käydä Pro Luomun sivuilla hakemassa ideoita ja inspiraatiota.
- Paremmin kiinni perinteiseen mediaan.
- Käytännönläheistä media- ja some-koulutusta toimijoille. Myös tekstien, kuvien ja videoiden tekemiseen opastamista.
- Enemmän yhteistyömalleja tiedotukseen, esim. tiedotusryhmiä ja yritysyhteistyötä.
- Lisää kuluttajille suunnattua luomuasiaa perinteiseen mediaan: esim. ruokaohjeisiin luomuaineita, naistenlehtiin luomun hyvistä puolista kertovia juttuja.
- Enemmän tuottajia julkisuuteen.
- Sähköpostiuutiskirje voisi nostaa ajankohtaiset asiat mieleen ja esitellä esim. tutkimustuloksia jäsenten käyttöön.
- Pro Luomun olemassaolosta ja tekemisestä olisi hyvä saada esite luomutoimijoille.

Mitä Pro Luomu voisi tehdä paremmin tarinan edistämiseksi?

- Enemmän yhteydenpitoa organisaatioiden viestintätiimien kanssa.
- Kuluttajaviestinnän edistäminen: juttuja ja juttuvinkkejä blogeihin, naistenlehtiin yms.
- Jäsenet entistä tiiviimmin mukaan viestinviejiksi tilanteessa kuin tilanteessa.
- Some-viestintä helpommaksi paitsi koulutuksella myös sisällöillä. Uutiskirjerunkoja tai valmispohjia, joihin voi lisätä oman viestin paikallisille medioille/toimijoille. Ja some-tarinaa, jota on helppoa jakaa eteenpäin.
- Nettisivunavigointi helpommaksi.

LUOMU POHJOIS-SAVOSSA

LUOMUA. ILMAN MUUTA.

Koosteet taipuvat hyvin tiedotteiksi: kiinnostavimmat pointit esiin ja ne edellä.

LUOMUTUOTANNON KEHITYS

Pohjois-Savossa luomupeltoala on kasvanut tasaisesti viime vuosina ja lisännyt näin luomupeltoalan suhteellista osuutta.

Luomulla olisi kasvunvaraa Pohjois-Savossa

26.8.2016

Luomutuotanto on lisääntynyt Pohjois-Savossa tasaisesti viime vuosina, mutta kasvunvaraa on yhä paljon. Esimerkiksi luomumarjojen ja -maidon tuotannossa on edelleen runsaasti käyttämättömiä mahdollisuuksia.

Koosteista voi nostaa kysymyksiä ja haastamista: Miten tämä asia saadaan kuntoon?

MISSÄ LUOMUMANSIKKA?

- Suonenjoki on Suomen mansikkaisin pitäjä, jossa on n. 60 mansikanviljelijää ja yli 300 hehtaaria viljelystä.
- Tilojen koot ovat vähitellen kasvaneet ja keskipinta-ala on yli viisi hehtaaria. Usealla tilalla jatkaja on nainen.
- Pohjois-Savossa luomumansikkaa tuotetaan kuitenkin vain 8,4 hehtaarilla. Se on 1,1 % maakunnan koko mansikka-alasta (790 ha).
- Yrittäjät eivät vielä ole uskaltaneet lähteä luomuun, vaikka markkinoita ja kysyntää luomumarjalle ja -jalosteille on.
- Alueellinen marjatoimittaja, Pakkasmarja, ostaisi enemmänkin luomumansikkaa, -vadelmaa ja -herukkaa (etenkin vadelmasta on pula).

Koosteista voi poimia kiinnostavia ihmisiä ja asioita paikallismedialle tarjottaviksi.

PIENESTÄ KASVAA ISOA...

- Pohjois-Savon luomuvihannes- ja kasvituotanto on vielä kohtalaisen vähäistä

Esimerkkejä alueen erikoisluomutuotannosta:

- Tuusjärvellä on aloittamassa kasvihuoneviljelijä, joka tuottaa myös avomaalla luomuhärkäpapua ja -sipulia
- Kivisalossa yhteisökylä tuottaa luomutuotteita osakkaiden käyttöön
- Vehmersalmella tuotetaan luomuhunajaa, jota voi ostaa tilamyymälästä
- Pohjois-Savon alueella tuotetaan myös mm. luomukaritsan lihaa, luomutyyniä ja – talkkunaa.

Savo-Karjala alueen luomutiloja voi etsiä alueen luomuyhdistyksen [koonnista](#)

Koosteiden tilastoista kannattaa nostaa esiin kasvavat ja kehittyvät asiat.

Pohjois-Savossa on luomupotentiaalia

Pohjois-Savossa luomulla on kasvun mahdollisuuksia kaikilla sektoreilla

- hyvät viljelyolosuhteet monipuoliselle luomutuotannolle ilmaston ja peltojen osalta
- hyvin kehittynyt luomunaudan- ja lampaanlihantuotanto
- luomusianlihatuotannolla olisi myös hyvät mahdollisuudet
- kotieläin- ja kasvinviljelytilat voisivat tehdä enemmän yhteistyötä
- luomumansikan alaa tulisi kasvattaa, tähän on alueella hyvät mahdollisuudet
- luomumaitotilojen määrä alueella on vielä pieni
- luomumaidon markkinat ovat vakiintuneet ja kasvu tasaantunut, joten luomumaidontuotannon kasvulle on Pohjois-Savossa hyvät edellytykset
- luomuviljaa voisi tuottaa myös elintarvikekäyttöön nykyistä enemmän kasvaville markkinoille
- luomukulutuskysyntää alueella on jo nyt riittävästi
- matkailu ja kesäasukkaat tarjoavat luomutuotannolle hyvän paikallisen markkinan, jota tulee hyödyntää nykyistä tehokkaammin.
- **Investointilanteissa luomuvaihtoehto kannattaa aina selvittää.**

- Jari Kauhanen, toiminnanjohtaja MTK Pohjois-Savo

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Media rakastaa kiinnostavia ihmisiä ja ilmiöitä. Ne kannattaa aina huomioida koosteissa.

Pohjois-Savolaista luomutuotantoa parhaimmillaan

Laitilanmäen luomutila, Siilinjärvi <http://www.laitilanmaenluomutila.fi/>

- ❖ Tila on ollut luomussa 20 vuotta
- ❖ Luomuun siirtymisen taustalla halu tuottaa puhdasta ruokaa ilman kemiallisia apuaineita
- ❖ EU:hun liittymisen myötä omista näki, että luomu on ainoa tapa erottautua massasta.
- ❖ ”Luomuun siirtyminen oli oikea päätös! Se on tulevaisuuden tuotantoala” -*Hannu Laitinen, tilan isäntä*
- ❖ Tilan koko kasvanut 20 hehtaarista 254 hehtaariin
- ❖ Tilalla tuotetaan ohraa, kauraa, vehnää, ruista, hennettä, perunaa, rehua
- ❖ Viljelytuotanto pääasiassa oman tilan eläinten ruokintaan (vilja kanoille, rehu ylämaannaukkoille)
- ❖ Tilalla on 3 000 kanaa (kanala perustettu 2011) ja 170 ylämaannautaa
- ❖ 2004 rakennetulla itävaltalaisella kivimyllyllä jauhetaan omasta viljasta jauhoja ja kaurakuorimakoneella valmistetaan hiutaleet tilan 2011 perustettuun luomumyymälään
- ❖ Tilan luomumyymälässä myydään pääasiassa tilan omia tuotteita (kananmunia, jauhoja, hiutaleita ja lihatuotteita), mutta myös jonkin verran muiden luomutuotteita (esim. vihanneksia alueen muilta tuottajilta). Nilsiläinen leipomo Leipuska valmistaa myymälään tilan omista jauhoista mm. ruisleipää ja lihapiirakoita.
- ❖ Tilalla työskentelee yksi ulkopuolinen ja omistaja pariskunta

Kuvat Laitilanmäen tila

Mieti valmiiksi ja nosta esiin mediaa ja etenkin sen yleisöä kiinnostavat kärjet.
Rohkea yrittäjä ja koko Suomen mittakaavassa luomuharvinaisuus! Kyllä kiinnostaa!

Rohkea Pohjois-Savolainen luomuyrittäjä

- ❖ Tapelin luomusikatila on Pohjois-Savon ja Suomen luomuharvinaisuuksia
- ❖ Tila on ollut 1960-luvun lopulta lähtien lihasikala
- ❖ 2010-luvun alusta siitospeläntuotannon kannattavuuden heikkenemisen myötä löytyi vaihtoehto tuotannolle Lisää luomua -hankkeen avulla
- ❖ Luomu oli luonteva vaihtoehto muutenkin luomuvaatimuksia lähellä olevalle sikatilalle
- ❖ Luomu oli myös ratkaisu pelloilla näkyvään pitkän yksipuolisen viljan tehoviljelyn haittoihin, pellon tiivistymiseen ja rakenteen heikkenemiseen sekä rikkakasvien resistenssin lisääntymiseen
- ❖ Tilan peltoala on tällä hetkellä 65 ha
- ❖ Tilalla kasvatetaan pääasiassa luomuviljaa, ohraa, vehnää sekä kauraa sikojen rehuksi, sekä hernettä ja härkäpapua valkuaislisäksi.
- ❖ Viljelykierrossa on nurmikasveja ja apilaa, joista saatavaa säilörehua sekä kuivaa heinää käytetään sikojen virikerehuna.
- ❖ Sikalassa on tällä hetkellä 70 emakko, joiden kaikki porsaas kasvatetaan teurasikään asti.
- ❖ Vuodessa tulee myyntiin 1300-1400 lihasikaa eli noin 115 000 kg, joka on Suomen luomusianlihan määrästä 15 % (Suomen vuotuinen luomusianlihan määrä on noin 750 000 kg).
- ❖ Luomusianlihamarkkinat pienenevät kokoajan ja kaivataan uusia vaihtoehtoisia myyntikanavia, kuten suoramyynti kuluttajille ja ammattikeittiöille.
- ❖ Tilan arkeen voi tutustua [Facebookissa](#) sivulla "Tapelin luomusika"
- ❖ Tilan isäntänä toimii Hannu Kämäräinen

(Kuvat Tapelin luomusikatila)

Miten hyödynnän Luomu maakunnassa - koosteita?

Otsikkoesimerkkejä Luomu Etelä-Pohjanmaalla - koosteesta:

Vahvaa kasvua: luomupeltoala lisääntyi neljässä vuodessa neljänneksen

Etelä-Pohjanmaan luomupeltoala kirii Suomen keskiarvoon

Tilojen määrä laskussa Etelä-Pohjanmaalla – vain luomutilaluku kasvussa

Etelä-Pohjamaan luomutilat keskimääräistä suurempia

Luomukauran/perunan viljely nousussa Etelä-Pohjanmaalla

Etelä-Pohjanmaastako Suomen marja-aitta?

Etelä-Pohjanmaa jo ykkönen luomunaudoissa

Luomulihanautojen määrä räjähti 75 % Etelä-Pohjanmaalla

Luomukanojen määrä vahvassa kasvussa Etelä-Pohjanmaalla

Miten hyödynnän Luomu maakunnassa -koosteita?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2015-2017 -> Viestintäkampanjat -> Luomu maakunnassa -koosteet

- Mikä omassa maakunnassa on Suomen suurinta, ainutlaatuisinta, muista erottautuvaa? Mitä on eniten tai vähinten? Suomen alueiden keskinäiseen kilpailuhenkeen voi aina nojata, kun nostaa esiin oman alueen erityispiirteitä.
- Vuodenkierron huomioiminen nostaa yleisön kiinnostusta: esim. tietyn kasviksen tai marjan tuotantoa kannattaa pitää esillä silloin, kun kyseinen tuote on kuluttajien saatavilla (mansikkasesonki, sadonkorjuuaika jne.).
- Ihmisiä kiinnostavat toiset ihmiset. Kun esittelee maakuntatason (tilasto)tietoja medioille, tietopakettin mukaan on hyvä tarjota kiinnostavia henkilöitä haastateltaviksi: esim. luomunautojen suurmaakunnassa luomunautojen kasvattaja on median kaipaama ihminen asiaa edustamaan.
- Söpöt eläimet ja ihmiskasvat aina mukaan kuvamateriaaliin.
- Tiedotteissa ja medialle jutellessa aina yleisöä kiinnostavin asia kärkeen. Eri yleisöitä kiinnostavat eri kärjet, eli sanomaa kannattaa miettiä vastaanottajan vinkkelistä.

Miten hyödynnän Luomu maakunnassa -koosteita?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2015-2017 -> Viestintäkampanjat -> Luomu maakunnassa -koosteet

- Tuotteiden määränpääkin kiinnostaa: Mihin luomuliha menee? Mihin luomumaito menee?
- Kavereille voi jakaa somessa linkkiä koosteeseen, koosteesta tehtyjä tiedotteita, koosteen pohjalta syntyneiden mediajuttujen linkkejä jne. ja pyytää heitä jakamaan niitä.
- Koostetta kannattaa avata vaikka pala kerrallaan organisaatioiden nettisivuille esim. artikkeleiden muodossa.
- Lisää nostoja omiin tiedotuskanaviin.
- Hyvin myyviä tuotteita voi nostaa esiin tämän tästä, positiiviset uutiset ovat tervetulleita.
- ”Komiaa peliin” eli ei olla liian vaatimattomia.

Miten hyödynnän Luomu maakunnassa -koosteita?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2015-2017 -> Viestintäkampanjat -> Luomu maakunnassa -koosteet

- Tilaesimerkkejä esiin, etenkin isoja ja edistyksellisiä tiloja.
- Kuvitukseen tuotekuvia alueen yrityksiltä.
- Luomun osuus maakunnan kulutuksesta esiin koosteisiin ja niistä edelleen viestintään.
- Koosteista nopeita poimintoja some-viestintään.
- Viljelijäpinnassa koostetta voi esitellä etenkin uusille, luomuun siirtyville viljelijöille ja luomuperuskurssilaisten uskonvahvistukseksi.
- Ihmiset esiin koosteessa ja siihen liittyvässä viestinnässä.

Mitä voin tehdä (omassa hankkeessani) Luomupuuron syönnin ME:n eteen?

www.luomupuuro.fi

- Luomupuuron ME:n voi kytkeä käytännössä mihin tahansa viestiin ja viestintään.
- Kunnissa ME-projekti kannattaa jalkauttaa esim. kouluihin ja päiväkoteihin.
- Reseptikisa yläasteiden kotitalousryhmille: kolme parasta joukkuetta kisaamaan livenä esim. torille. Martat mukaan tarjoamaan puuroa soppatykistä.
- Luomupuurohaasteita voi heittää kuntiin ja katsoa yhdessä, missä juttu toimii.
- Tuottajat mukaan, vaikka oman alueensa tiiminä.
- Villipuuro-reseptikilpailu. Voittaja palkitaan villisti.
- Puuroreseptejä Facebokiin.
- Hauska haaste yhteistyökumppaneille, ELY-keskuksille yms. – ja apuja haasteeseen vastaamiseen.
- Oma organisaatio kokonaisuudessaan mukaan syömään.
- Soppatykit kauppakaduille.

Mitä voin tehdä (omassa hankkeessani) Luomupuuron syönnin ME:n eteen?

www.luomupuuro.fi

- Yhteistyö MTK:n ja paikallisen luomuyhdistyksen kanssa. Paikallisyhdistykset kautta linjan mukaan.
- *Puurotieteen professori kertoo* -innostus- ja vinkkivideoita.
- Puuro-opas osallistujien käyttöön.
- Kytetään luomutilasto ME-asiaan: luomu rikkoo muitakin ennätyksiä kuin luomupuuron syönnin!
- Some-jakaminen on keskeisessä roolissa onnistumisessa.
- Haastetaan ammattikeittiöt mukaan julkiselta sektorilta.
- Luomupuuron syönnin ME-tilaisuus maa- ja kotitalousnaisten kanssa esim. torilla ja asiaankuuluva mediayhteistyö mukaan.

Mitä voin tehdä (omassa hankkeessani) Luomupuuronsyönnin ME:n eteen?

www.luomupuuro.fi

- Kinnusen Mylly ja vastaavat yritykset sponsoroimaan.
- 4H tietenkin mukaan!
- Kutsutaan kunnanhallitus ja -valtuutetut puurolle.
- Oman työpaikkaruokalan/keskuskeittiön aamupalatempaus.
- ME esiin tukkujen kanssa (puhelinmyyjät ”myyvät” toteuttajille).
- Helsingin Myllyn puurobaari rautatieasemalle (ja vastaavaa muissa kaupungeissa).
- Haasteet JAMK:n ja LUKEn johdolle ja mm. puolustusvoimille.
- Yhteiset puurobaarit mm. Marttojen, MKN:n, 4H:n ja partiolaisten yhdessä toteuttamina.

Miten voin viedä eteenpäin Luomu Rokkaa -viestintää? Millaisia lisätyökaluja siihen tarvitaan?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2015-2017 -> Luomu Rokkaa -viljelijäkampanja

- Kaikki kanavat käyttöön.
- Paikallismedia mukaan jakamaan tietoa ja innostusta.
- MTK:n paikalliset osastot mukaan tietopaketin levittämiseen.
- Luomu Rokkaa -aiheita kiinnostavilla kärjillä ammattilehtiin.
- Aineisto myös oppilaitosten saataville/käyttöön.
- Videoita on jo katsottu Pro Agrian luomukursseilla: tästä kannattaa jatkaa. Aineistopaketti olisi hyvä saada myös esim. uutiskirjeiden mukaan.
- Luomu Rokkaa -aineisto mukaan viljelijöiden tukihakukoulutuksiin.
- Infotilaisuuksien linkitys nettisivuille, linkkiä jakoon.
- Metsäluomu, luomukeruu ja luomun jatkojalostus aiheiksi uusiin Luomu Rokkaa -aineistoihin.

Miten voin viedä eteenpäin Luomu Rokkaa -viestintää? Millaisia lisätyökaluja siihen tarvitaan?

www.proluomu.fi -> Hankkeet -> Koordinaatiohanke 2015-2017 -> Luomu Rokkaa -viljelijäkampanja

- Onhan tietopaketti varmasti käytössä luomuperuskursseilla?
- Luomu Rokkaa -aineisto myös tavanomaisten neuvojen käyttöön.
- Aineisto aina tilaisuuksiin mukaan, jos vähänkään aiheeseen sopii.